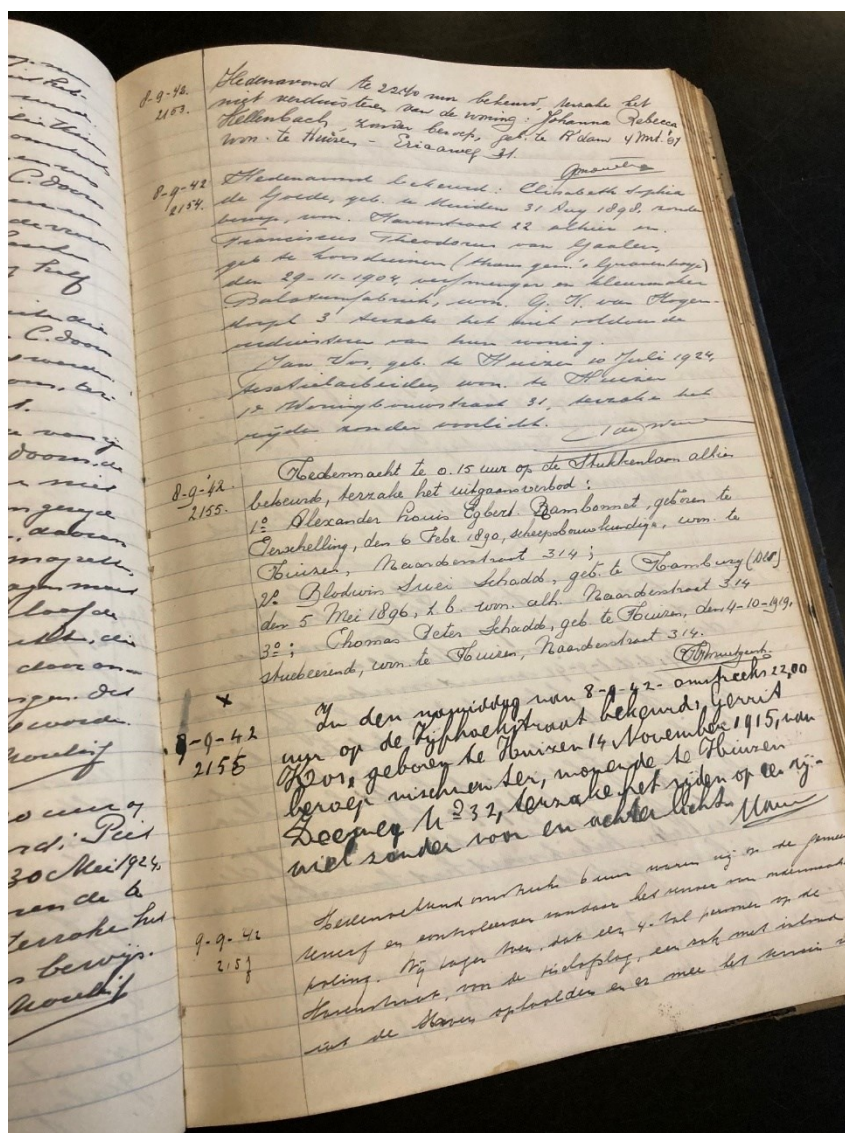

Gemeentearchief
Gooise Meren en Huizen
Jaarverslag 2023

Inhoud

Voorwoord	2
2023 op hoofdlijnen	3
1 Ontwikkelingen	5
2 Dienstverlening	8
3 Beheer archieven en collecties	13
4 Toezicht en advies	19

Politiedagrapporten van de gemeente Huizen, 1931-1949, in 2023 gedigitaliseerd (SSAN021+3580-3605).

Foto voorzijde: Gezicht op het Burgerweeshuis van Naarden en de Cattenhagestraat, vanaf de toren van de Kerk. Archiven van de gemeente Naarden (SSAN071+4091).

Voorwoord

Voor u ligt een bijzonder jaarverslag. Dit is het laatste jaarverslag met een terugblik op de werkzaamheden van onze archiefdienst in de hoedanigheid van Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen.

Met de focus op een gezamenlijke toekomst met het Streekarchief Gooi en Vechtstreek zijn in 2023 de taken op het gebied van dienstverlening, beheer, advies en toezicht ten uitvoer gebracht. Veranderingen in teamsamenstelling en een beperkte bezetting zorgden voor een bundeling van krachten met de collega's in Hilversum.

De doorontwikkeling van een duurzame digitale beheer- en raadpleegomgeving is opnieuw op de agenda gezet. Het ontbreekt vooralsnog aan financiële middelen en menskracht om hier opvolging aan te geven, maar er zijn enkele voorbereidende stappen gezet.

Er is opnieuw geïnvesteerd in digitalisering van veel geraadpleegde bronnen. Dankzij de inzet van vele vrijwilligers worden deze bronnen voor onderzoekers en belangstellenden zichtbaar gemaakt.

Bestuurders, ambtelijke vertegenwoordiging, projectleiding en collega's hebben in 2023 alle zeilen bijgezet om de fusie tussen Streekarchief Gooi en Vechtstreek en Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen te realiseren. Het jaar eindigde dan ook met een bijzondere mijlpaal: de archiefdiensten gaan per 1 januari 2024 verder als één archiefdienst onder de naam Archief Gooi en Vechtstreek.

Met veel positieve energie, en dankbaar voor het vertrouwen, gaan we samen een mooie toekomst tegemoet.

Mei 2024
Jacqueline Deknatel
Archivaris

2023 op hoofdlijnen

Studiezaal en digitale dienstverlening

- 315 bezoeken aan de studiezaal
- 118 unieke bezoekers
- 1879 aangevraagde archiefstukken
- 777 informatieverzoeken

Openingstijden studiezaal

Woensdag 13:00-17:00

Donderdag 13:00-17:00

Vrijwilligers en crowdsourcing

- Ruim 25 vrijwilligers werkten mee aan de crowdsourcing-projecten van de fotocollecties van Muiderberg en Huizen
- Drie vaste vrijwilligers werkten wekelijks op locatie en vanuit huis aan het nader toegankelijk maken van bronnen

Verhalenplatform

In oktober 2022 is het verhalenplatform op de gezamenlijke website gelanceerd. Met persoonlijke verhalen wordt extra kleur en context gegeven aan de geschiedenis van het Gooi en de Vechtstreek die is vastgelegd in de archieven. Inmiddels zijn er 29 verhalen gepubliceerd.

Verwervingen

- Collectie van amateurfotograaf Adrianus Bonebakker
- Archief van het Oranje Weeshuis te Huizen
- Archief van Carnavalsvereniging De Vestingnarren te Naarden

Beheer en digitale duurzaamheid

- Gedigitaliseerde archieven en informatieobjecten zijn ondergebracht in een tijdelijke voorziening waarin beveiliging, back-up en autorisatie zijn geborgd
- E-depot-ontwikkelingen bij Streekarchief Gooi en Vechtstreek worden gevolgd
- Uniformeren en opschonen van metadata
- Stroomlijnen van werkprocessen met collega's van het Streekarchief

Toezicht en advies

- Jaarlijkse toezichtsverslagen
- Afstemming met de nieuwe interbestuurlijk toezichthouder van de provincie
- Regionale kennissessie voor aangesloten overheden
- Adviseren over – en deelnemen aan – strategisch informatieoverleg

Middelen en mensen

- Nauwe samenwerking met het Streekarchief Gooi en Vechtstreek
- De archivaris, specialist digitale archieven en toezichthouder informatiebeheer werkzaam voor beide archiefdiensten

Fusie

- Overeenstemming over de vorm van de gemeenschappelijke regeling en de bijdragen per inwoner
- Definitieve besluitvorming in december: fusie per 1 januari 2024 tot archiefdienst Archief Gooi en Vechtstreek
- Voortzetting locaties Naarden en Hilversum met eigen studiezalen en depots
- Extra formatie voor digitale doorontwikkeling en voor cultuurhistorische/educatieve taken

Dienstbodenregisters van de gemeente Muiden, 1924-1938 (SSAN019.03+694). In het afgelopen jaar gedigitaliseerd.

1. Ontwikkelingen

Fusie

In 2023 zijn alle zeilen bijgezet om de fusie tussen het Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen en het Streekarchief Gooi en Vechtstreek te realiseren.

Bestuurders en ambtelijke vertegenwoordiging van aangesloten overheden hebben gedurende het jaar met een open en constructieve dialoog toegewerkt naar de definitieve besluitvorming over de fusie.

De projectleider vormde een belangrijke schakel tussen de partners en betrokken archiefdiensten. Voor de vergaderingen van raadscommissies en gemeenteraden hebben de projectleider en de archivaris presentaties gehouden om de werkzaamheden van de archiefdienst en de toekomstplannen voor na de fusie nader toe te lichten. De twee studiezalen met bijbehorende depots blijven gehandhaafd, en er komt extra formatie t.b.v. een duurzame digitale organisatie en voor cultuurhistorische/educatieve taken.

Tegen het einde van het jaar kwam de langgewenste fusie binnen handbereik, en met de laatste besluitvorming op 21 december werd deze definitief beklonken. Een bijzondere mijlpaal: na jaren van steeds veranderende omstandigheden en onzekerheid gaan de archiefdiensten per 1 januari 2024 verder als één archiefdienst onder de naam Archief Gooi en Vechtstreek.

Bundeling van krachten

De samenwerking met de collega's van het Streekarchief is in 2023 verstevigd. Met wederzijds vertrouwen, flexibiliteit en respect voor elkaars ideeën en standpunten is het fundament gelegd voor een gezamenlijke toekomst. Er is geïnvesteerd in het beter leren kennen van de werkwijzen op beide locaties, om waar mogelijk tot uniforme werkprocessen te komen. Daarnaast was er afstemming over collectiebeheer en digitaliseringstrajecten, en hebben de teams zich gebogen over de wensen en eisen voor de digitale beheeromgeving. Ook is gezamenlijk gewerkt aan het vrijwilligersbeleid.

Bij de tijd blijven

Op de eerste gezamenlijke teamdag in juli 2023 zijn collega's en leden van de ondernemingsraad geïnformeerd over de stand van zaken in het fusieproces, gevolgd door een vakinhoudelijk programma in het Dudok Architectuur Centrum en het Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid. In september is een tweede bijeenkomst georganiseerd voor de medewerkers met een toelichting van HR en de projectleider over het implementatietraject.

In 2023 is wederom tijd vrijgemaakt voor vakinhoudelijke verdieping, met onder meer deelname aan de landelijke Archiefdag van de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN), kennissessies vanuit de VNG, het Netwerk Digitaal Erfgoed en het Kenniscentrum Informatie en Archieven (KIA). Eind november hebben de teams van het Gemeentearchief en het Streekarchief een brainstormsessie gehouden over de missie, visie en kernwaarden van de gefuseerde archiefdienst. Dit leverde veel bouwstenen op voor de gezamenlijke toekomst.

Rondleiding door het Dudok Architectuur Centrum met de collega's van het Streekarchief.

Op Nationale Vrijwilligersdag (7 december) hebben de teams uit Naarden en Hilversum een eindejaarsbijeenkomst georganiseerd. In de eerste plaats om de vrijwilligers persoonlijk te bedanken voor hun waardevolle inzet. Daarnaast nam Anne Medema – voormalig archivaris van onze archiefdienst – de aanwezigen mee in de historie van het archief in Naarden, het voormalige burgerweeshuis. Ook keken we terug op de afgelopen periode en richtten we onze blik op de toekomst.

Benchmark

Eind december heeft het Gemeentearchief meegedaan aan de tweede uitvraag voor de Benchmark Archieven. Peildatum was de situatie per eind december 2022. Met dit landelijk instrument wordt de kwaliteit van de dienstverlening van archiefinstellingen in kaart gebracht om gegevens over de sector te kunnen genereren. Hoewel we met de fusie in het vooruitzicht in 2024 als één archiefdienst een nieuwe positie in de sector zullen innemen, en daardoor de cijfers en gegevens zullen veranderen, blijft deelname aan de benchmark een waardevol instrument om onze ontwikkelingen en verbeterpunten in kaart te brengen.

Opvallend in de benchmark van 2022 was het percentage fysieke unieke bezoekers (73% vs. 52% gemiddeld). 81% van de bezoekers kwam op afspraak naar de studiezaal. Het Gemeentearchief scoorde als kleinere archiefdienst lager op het aantal gedigitaliseerde inventarisnummers en gemaakte scans in vergelijking met andere streekarchieven.

Bijeenkomst archiefcommissie

De archiefbegeleidingscommissie is in 2023 tweemaal bijeengekomen. In januari is het jaarplan voor 2023 gepresenteerd. Daarbij vormden de geactualiseerde begroting en verhoging van de bijdrage per inwoner na de beoogde fusie belangrijke discussiepunten. In juli is het jaarverslag over 2022 besproken.

Mensen en middelen

Naast de archivaris en de specialist digitale archieven, werkte ook de nieuwe toezichthouder informatiebeheer in 2023 voor beide archiefdiensten.

Met het vertrek van twee gewaardeerde collega's in de tweede helft van het jaar werd een beroep gedaan op de flexibiliteit van de medewerkers. De tijdelijke onderbezetting in de dienstverlening is opgevangen met de inzet van collega's van het Streekarchief. Andersom hebben we ook ondersteuning verleend aan de dienstverlening in Hilversum. Daarnaast is prioriteit gegeven aan de uitvoering van de noodzakelijke werkzaamheden. De werving van nieuwe collega's was succesvol en inmiddels is de dienstverlening weer op volle sterkte.

In 2023 heeft het team opnieuw ruimte geboden aan een collega binnen de gemeente Gooise Meren om te kunnen re-integreren. Daarnaast hebben we gedeeltelijk kunnen voldoen aan onze doelstelling om voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt iets te kunnen betekenen.

De formatie en begroting waren in 2023 nog ontoereikend om concrete stappen te kunnen zetten naar een toekomstbestendige en digitaal georiënteerde archiefdienst. Met het samengaan van de archiefdiensten wordt hier per 1 januari 2024 hoge prioriteit aan gegeven.

Eind november zijn voorbereidingen getroffen voor de medewerkers waarvan het dienstverband eindigt bij de gemeente Gooise Meren en die in verband met de fusie per 1 januari 2024 in dienst komen van de gemeente Hilversum.

2. Dienstverlening

Studiezaal

Het afgelopen jaar registreerden we 118 unieke bezoekers aan de studiezaal, samen goed voor 315 bezoeken. Dit is een toename ten opzichte van 2022, die onder meer te maken heeft met vaste bezoekers die vaker terugkeerden in verband met lopende onderzoeken. Het aantal bezoeken ligt wel lager dan vóór de coronaperiode.

In totaal werden 1879 archiefstukken geraadpleegd. Ook dit aantal lag hoger dan in 2022, net als het aantal uitgeleende dossiers aan de aangesloten gemeenten. Dat waren er dit jaar 124.

De studiezaal was in 2023 vrijwel het gehele jaar (51 weken) twee middagen per week geopend. Ondanks de beperkte bezetting zijn we in staat gebleven om de persoonlijke en laagdrempelige dienstverlening te leveren die bezoekers van ons gewend zijn.

Er was wederom veel vraag naar archiefstukken uit de Tweede Wereldoorlog. In dat kader werden negen verzoeken tot inzage van beperkt openbare documenten gehonoreerd.

De leden van de onderzoekswerkgroep van de Stichting Struikelstenen Gooise Meren zetten het onderzoek voort naar Joodse mensen die in de oorlog uit Naarden en Bussum weggevoerd zijn. Bij het plaatsen van de struikelstenen in april waren medewerkers van het Gemeentearchief aanwezig. In september is voor zowel de gemeente Gooise Meren als de gemeente Huizen het onderzoek opgestart naar de onteigening van Joods vastgoed door de Duitse bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog en de rol van de gemeentebesturen daarin. Beide gemeenten laten dit onderzoek uitvoeren in het kader van het Nationaal onderzoek Joodse onteigeningen en rechtsherstel. Het Gemeentearchief vervult hierin een faciliterende rol. Enkele onderzoekers raadpleegden de archieven ten behoeve van het opsporen van explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.

De eigen familiegeschiedenis, woonhuis, straat, bedrijf, kerk of sportclub waren meermaals onderwerp van onderzoek.

Een bezoeker raadpleegde oude bouwtekeningen van het vroegere raadhuis aan de Brinklaan te Bussum om deze als model na te bouwen.

Voorts werd het nodige archiefonderzoek verricht ten behoeve van publicaties over de regionale geschiedenis en publicaties van biografische aard.

Schaalmodel door Fons Kerkenaar van het vroegere Bussumse raadhuis.

In september 2023 werd in Naarden-Vesting de herovering van Naarden op het Franse leger in 1673 herdacht en gevierd met een re-enactment van de intocht van het Staatse leger, lezingen, een bijeenkomst in de Grote Kerk, tentoonstellingen en de publicatie *Oorlog in het Gooi: de gebeurtenissen van 1672 en 1673 in Naarden en de omliggende dorpen*. Door de auteurs werd hiertoe onderzoek verricht in het oud-archief van Naarden.

Historische interesse en hobby waren vaak de drijfveer voor het doen van onderzoek, maar in een evenzo groot aantal gevallen was de aanleiding serieus van aard. Zo diende de gevonden informatie voor het achterhalen of verifiëren van feiten, als bewijsmateriaal in een rechtszaak, en in één geval ter bevestiging van een verdrongen herinnering aan een traumatische gebeurtenis.

Digitale dienstverlening

De digitale dienstverlening heeft in 2023 verder gestalte gekregen. Diverse indexen en datasets worden als open data via de website beschikbaar gesteld. Via e-mail en de website hebben we bezoekers op weg geholpen bij het vinden van informatie in onze archieven en collecties. In totaal zijn 777 informatieverzoeken per e-mail beantwoord. De gestelde vragen waren van uiteenlopende aard en hadden vaak betrekking op een combinatie van een geschiedkundige en een 'archief-methodische' vraag. Hierbij valt te denken aan verzoeken om assistentie bij het zoeken naar de juiste archiefbronnen ten behoeve van specifieke onderzoeksvragen.

Met beperkte menskracht en apparatuur is waar mogelijk voldaan aan scanverzoeken. Een enkele keer zijn scanverzoeken voor grotere dossiers ingewilligd en uitbesteed aan een externe partij.

Dienstverlening	2019	2020	2021	2022	2023
Schriftelijke inlichtingen	600	900	802	732	777
Bezoeken studiezaal	516	262	178	245	315
Dossieruitleen	133	129	83	63	124
Aangevraagde archiefstukken	-	-	583	1576	1879
Bezoeken website	42.000	37.000	45.500	19.500	25.128
Paginaweergaven website	256.600	547.400	730.400	404.000	509.536

Om meer inzicht te krijgen in het gebruik van onze website hebben we in 2023 een nadere blik geworpen op de webstatistieken. Daaruit komt naar voren dat de digitale bezoekers steeds beter hun weg weten te vinden in de raadpleegomgeving van onze website. De gemiddelde gebruiksduur bedraagt meer dan vijf minuten. Opvallend is dat het aantal bezoekers dat via zoekmachines binnenkomt laag is. Met deze gegevens hebben we acties ondernomen om de zichtbaarheid van het Gemeentearchief aan de hand van zoektermen in zoekmachines te vergroten.

Sociale media

De gezamenlijke Facebookpagina 'Gooi & Vecht Historisch' heeft in 2023 ruim tweehonderd nieuwe volgers gekregen. Vrijwel wekelijks zijn berichten geplaatst over nieuwe aanwinsten, bijzondere foto's of updates over de archiefdiensten. De planning en onderwerpen werden afgestemd met de collega's van het Streekarchief. Ook via Instagram hebben we gezamenlijk aandacht gevraagd voor onze collecties en archieven.

Verhalenplatform

Aan het verhalenplatform op de gezamenlijke website hebben we in 2023 slechts vier verhalen kunnen toevoegen. Het uploaden van verhalen verloopt moeizaam waardoor nieuwe aanwinsten op zich laten wachten. De gebruiksvriendelijkheid is voor verbetering vatbaar en is een aandachtspunt voor 2024.

Publieksactiviteiten

Tijdens Open Monumentendag op zondag 10 september heeft het Gemeentearchief met de hulp van collega's van het Streekarchief voor veel belangstellenden de deuren van het voormalige burgerweeshuis geopend. De zonovergoten dag viel samen met de viering van 350 jaar bevrijding van Naarden (1673), waardoor er een grote toeloop was van bezoekers. In het Gemeentearchief was een informatieve pop-up tentoonstelling te zien over de bevrijding van Naarden in 1673.

De Historische Kring Bussum heeft ter gelegenheid van haar 40-jarig bestaan in september een bijzondere expositie georganiseerd in Mariënborg over Bussum anno 1923. Voor de expositie is dankbaar gebruik gemaakt van twee albums met portretfoto's van Bussumers uit de jaren 1920, welke door het Gemeentearchief zijn gedigitaliseerd.

Mede-initiatiefnemer van de expositie 'Bussum 1923' Annet Betsalel (links) en archiefmedewerker Olga Minkema met de originele pasfotoalbums.

Samen met de Vereniging Vestingstad Naarden, de Stichting Tussen Vecht en Eem en het Comeniusmuseum zijn in 2023 vier lezingen georganiseerd in Podium deMess, het culturele podium in de Vesting. Namens het Gemeentearchief heeft de archivaris zitting in de redactie. De onderwerpen voor 2023 waren achtereenvolgens: 'Amerikanen in Soesterberg' (januari), 'Johan de Witt en Stadhouders Willem III en hun rol in de Hollandse Oorlog' (maart), 'Moordbranders en geheim agenten' (mei), en 'Jo Bonger en de victorie van Van Gogh vanuit Bussum' (november).

Met het regionale netwerk van erfgoedinstellingen, de historische kringen en stichtingen is in 2023 regelmatig overleg geweest.

De archiefdienst heeft in 2023 wederom bijgedragen aan de wekelijkse rubriek *Uit de fotocollectie van het Gemeentearchief* in de lokale huis-aan-huisbladen van de gemeente Gooise Meren. Historische foto's uit de collectie, voorzien van een toelichting, zijn daardoor weer wekelijks onder de aandacht gebracht.

HISTORISCH

N A A R D E N

deMess Café

Woensdag 15 november 2023
Aanvang 20:15 uur

Het is mei 1891 als Johanna Bonger zich (met haar 1-jarige zoon) in villa Spiegel in Bussum vestigt. Jo Bonger is dan niet weduwe van Theo van Gogh, de jongere broer van kunstschilder Vincent van Gogh.

Om in haar onderhoud te voorzien begint Jo een pension in Bussum. Daar beheert zij ook de nalatenschap van haar zwager Vincent van Gogh: zo'n 600 schilderijen en tekeningen van de schilder.

Jo organiseert tentoonstellingen en weet een deel van de kunstwerken te verkopen. Op deze wijze bewerkstelligt ze naamsbekendheid en waardering voor het werk van Vincent van Gogh.

De 'kerencollectie' van Vincent van Gogh's kunstwerken blijft behouden door Jo. Na haar dood in 1925 erfte haar zoon Vincent Willem van Gogh deze. In 1962 draagt Vincent Willem deze nalatenschap over aan de Nederlandse staat. Zij vormt de basis voor het Van Gogh Museum dat in 1973 de deuren opent.

Sinds 2012 wijkt het Van Gogh Museum in Amsterdam een aparte wand aan de belangrijke rol die Jo Bonger en haar zoon Vincent Willem hebben gespeeld in de zorg voor de collectie.

Moeder en kind 1890. Van Gogh Museum Amsterdam.

Jo Bonger en de victorie van Van Gogh vanuit Bussum
 Lezing over de weduwe van Theo Van Gogh door Marcus van der Heide

Fragment uit het dagboek van Jo Bonger: "Behalve de zorgen voor het kind heeft Theo mij nog een andere taak nagelaten, het werk van Vincent ongeschonden te bewaren voor het kind."

Marcus van der Heide (classicus) publiceert vanuit enthousiasme en betrokkenheid over Gooise letterkundigen en musici. Ook treedt hij op als pianist en organist. Voor zijn verdiensten voor het culturele en maatschappelijke leven in Bussum ontving hij 'De Kleine Johannes'.

Het Historisch Café Naarden is een samenwerking tussen Vereniging Vestingstad, Comeniusmuseum, Tussen Vecht en Eem, Vestingmuseum en het gemeentearchief Gooise Meren en Huizen

Cultureel podium deMess
Adriaan Dortsmanplein 1b
Naarden-Vesting

Het Gemeentearchief mocht het afgelopen jaar een mooie ingekleurde versie van de prent *De belegering van Naarden 1673*, van de 17^e-eeuwse graveur Romeyn de Hooghe, in ontvangst nemen. In de pop-up tentoonstelling over de bevrijding van Naarden tijdens Open Monumentendag, stond deze prent centraal, die werd geschonken door de kleinzoon van juwelier en fotograaf Adrianus Bonebakker.

3. Beheer archieven en collecties

Verwerving

Begin 2023 heeft het transport van het secretarieearchief van de gemeente Huizen (1987-2011) plaatsgevonden, waarna de verklaring van overbrenging is ondertekend. Met de opname van de digitale bestanden van de fotocollectie van Huizen (1900-2000) kon ook deze overbrenging worden afgerond. In 2023 zijn tevens de geboorteakten van de voormalige gemeente Naarden over de periode 1913-1922 overgebracht. Verder zijn door de gemeenten Gooise Meren en Huizen in 2023 geen archieven overgebracht. In 2024 wordt aan beide gemeenten gevraagd naar de omvang van nog over te brengen papieren archieven.

Aanvulling archief Stad en Lande

Bij het Streekarchief Gooi en Vechtstreek is tijdens de inventarisatie en bewerking van een aanvulling op het gemeentearchief van Laren unieke correspondentie aangetroffen, gericht aan het bestuur van de Vergadering van Stad en Lande van Gooiland. De archiefbescheiden bevonden zich in een bundel samen met oude raadsbesluiten en oude koop- en verhuurakten, daterend uit de periode ca. 1831-1917. Deze stukken zijn overgedragen aan het bestuur van de Stichting Stad en Lande, als rechtsopvolger van de Vergadering van Stad en Lande van Gooiland, en worden als aanvulling toegevoegd aan het archief van de Vergadering van Stad en Lande van Gooiland. Dit archief bevindt zich bij Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen.

Nieuwe krantenleggers

Sinds 2019 bewaart het Streekarchief Gooi en Vechtstreek een grote hoeveelheid krantenleggers van onder andere lokale edities van *De Gooi- en Eemlander* over de periode 1953-2006 in een extern depot. Met de collega's in Hilversum is een selectie gemaakt van de kranten die naar het depot in Naarden kunnen worden verplaatst ten behoeve van de dienstverlening. Inmiddels hebben we deze leggers in onze archiefbewaarplaats opgenomen.

In 2023 hebben we ook enkele bijzondere particuliere archieven in ontvangst mogen nemen. Omdat er geen ruimte is in de formatie voor actieve acquisitie van particuliere archieven, zijn we des te meer bevoorrecht dat particulieren ons blijven benaderen om archieven en collecties te schenken. Met deze waardevolle aanwinsten kunnen we onderzoekers en belangstellenden de gelegenheid geven om terug te gaan in de tijd.

Een overzicht van de aanwinsten en aanvullingen:

- SSAN016.02 Akten (geboorte) burgerlijke stand gemeente Naarden (1913-1922)
- SSAN092B Zwart-witnegatieven van T. Vermeulen Windsant (1974)
- SSAN097 Aanvullingen op de krantencollectie
- SSAN211 Gemeenschappelijke Openbare Bibliotheek Huizen (1972-1995)
- SSAN213 Archief Carnavalsvereniging De Vestingnarren te Naarden (1966-2023)

- SSAN214 Collectie amateurfotograaf Adrianus Bonebakker (ca. 1965-1990)
- SSAN215 Notulenboeken Oranje Nassauschool Muiderberg (1925-1974)
- SSAN216 Stichting Naardense Ijsbaan te Naarden (1981-2000)
- SSAN217 Gereformeerd Oranje Weeshuis te Huizen (ca. 1868-1953).

De bibliotheek is het afgelopen jaar verrijkt met meerdere aanwinsten, waaronder deze publicaties die verschenen in 2023 en waarvoor onderzoek werd gedaan in onze archieven:

- *Oorlog in het Gooi: de gebeurtenissen van 1672 en 1673 in Naarden en de omliggende dorpen*, bundel met artikelen onder redactie van Wim Dral en Hugo Landheer
- *Van het Kruitpad tot het kroonwerk: de geschiedenis van de Krijgsman in Muiden 1702-2022*, door Guus Kroon (uitgave Historisch Archief Muiden)
- familiechroniek *De 13 van de molen* [De Onrust te Muiderberg] door Hanneke Kiel-de Raadt
- *Het Historische verzamelalbum van Naarden*, samengesteld door Christiaan Stam op initiatief van supermarkt Plus Robina Bos te Naarden.

Evenals in andere jaren hebben we in 2023 foto's en negatieven ontvangen. Bijzonder zijn de negatieven van architect Thomas Vermeulen Windsant, die weergeven hoe Bussum er vlak voor de vernieuwing van het centrum in 1975 uitzag. Van de erven van Naardenaar en (amateur)fotograaf Adrianus Bonebakker ontvingen we foto's en dia's van zijn hand van Naarden en 't Gooi, alsmede waardevolle historische prenten van Naarden. De gescande negatieven van Vermeulen Windsant zijn reeds beschikbaar in onze beeldbank. Het beeldmateriaal van Bonebakker is eind 2023 grotendeels gedigitaliseerd en wordt in 2024 op onze beeldbank geplaatst.

Brinklaan 48 en 50, gesloopt in 1984/85. Fotograaf: T. Vermeulen Windsant, 1974 (SSAN092B+12897).

Analoog en digitaal beheer

De medewerkers hebben in 2023 verder gewerkt aan het verbeteren van de inrichting en toegangen in het archiefbeheersysteem. Met het team van het Streekarchief in Hilversum wordt naar een uniforme werkwijze toegewerkt.

Het archief van Carnavalsvereniging De Vestingnarren dat in het voorjaar aan het Gemeentearchief is geschonken, is direct na ontvangst geïnventariseerd.

Voor Huizen zijn in de tweede helft van het jaar belangrijke stappen gezet om de digitale raadpleegkopieën van het bouwarchief (1900-1986) in onze beheeromgeving op te nemen. De papieren dossiers bevinden zich al sinds 2008 in de archiefbewaarplaats in Naarden, maar de informatievoorziening loopt nog via de gemeente Huizen. De werkzaamheden waren gericht op het toegankelijk maken van de raadpleegkopieën, zodat de dienstverlening voor dit bouwarchief door de archiefdienst kan worden overgenomen. De verwachting is dat de formele overbrenging in het eerste kwartaal van 2024 wordt afgerond. Vervolgens richten de werkzaamheden zich op de (digitale) overbrenging van het bouwarchief 1987-2010.

Een vergelijkbaar traject is afgerond voor het reeds overgebrachte bouwarchief van Muiden/Muiderberg (1922-1995). De papieren dossiers bevinden zich al sinds 2016 in het depot. Gedurende het jaar is hard gewerkt om de scans toegankelijk te maken en sinds november kunnen de bouwtekeningen via de website worden geraadpleegd. Het komende jaar stemmen we met de gemeente Gooise Meren af wat de volgende stappen zijn in het overbrengen van de resterende bouwarchieven van de rechtsvoorgangers. Hierover is in hoofdstuk 4 (Toezicht) meer informatie opgenomen.

De vaste vrijwilligers hebben gedurende het jaar gewerkt aan het verbeteren van de toegangen op diverse archieven. De beeldbank is aangevuld met nieuwe foto's, voorzien van beschrijvingen. Enkele kleine archiefjes zijn geïnventariseerd, bestaande toegangen zijn verbeterd en er zijn nadere toegangen gemaakt op archiefstukken. Een voorbeeld hiervan is een index op 18^e-eeuwse 'examenboeken' van Naarden waarin de verhoren van gevangenen op schrift zijn gesteld.

Crowdsourcing

Circa 25 vrijwilligers hebben in 2023 op afstand (vanuit huis) meegewerkt in de crowdsourcing-omgeving aan het beschrijven van twee fotocollecties. De fotocollectie van Muiderberg nadert haar voltooiing. Vanaf juli 2023 zijn vrijwilligers voortvarend te werk gegaan met beschrijven van de gemeentelijke fotocollectie van Huizen. Eind december was ruim de helft van de 2700 scans beschreven.

Een van de foto's uit de collectie van de gemeente Huizen die in het afgelopen jaar door vrijwilligers zijn beschreven via de crowdsourcing-omgeving.

Kerkstraat 54, 56 en 58 (SSAN092H+1672).

Digitalisering

Jaarlijks wordt een planning gemaakt voor te digitaliseren archieven. Daarbij wordt gekeken naar veelgevraagde bronnen en series die praktische ingangen bieden voor verder onderzoek. Ook wordt meegewogen welke archiefstukken in materieel fragiele staat verkeren waardoor het raadplegen van de originelen niet (meer) verstandig is.

In 2023 is opnieuw geïnvesteerd in de digitalisering van veelgebruikte bronnen, met een extra focus op bronnen uit de Tweede Wereldoorlog, genealogische bronnen en repertoria van notarissen. Met deze digitaliseringsronde zijn alle politiedagrapporten en processen-verbaal uit de Tweede Wereldoorlog gedigitaliseerd, alsook alle repertoria van notarissen uit het werkgebied van het Gemeentearchief.

De volgende archiefstukken zijn gescand en worden in de loop van 2024 via de website beschikbaar gesteld:

- Register van dienstboden/knechten van Muiden uit de periode 1900-1938 (SSAN019.03)
- Verblijfsregister van Huizen uit de periode 1915-1936 (SSAN020)
- Verblijfsregisters van Naarden uit de periode 1882-1936 (SSAN016)
- Register van de weesmeesters van Naarden uit de periode 1715-1808 (SSAN015) – gescand op verzoek van familie van de vroegere schenker van dit archiefstuk
- Repertoria van notarissen uit Muiden uit de periode 1809-1846 (SSAN139) en Naarden, Bussum uit de periode 1905-1935 (SSAN009.01, SSAN065)
- Processen-verbaal en politiedagrapporten van Naarden en Huizen uit de periode resp. 1916-1949 en 1931-1949 (SSAN051, SSAN021), arrestantenregisters van Bussum (SSAN030) en processen-verbaal uit Muiden en Huizen uit de periode 1813-1900 (SSAN019.03, SSAN020)
- Negatieven en dia's van Naarden en 't Gooi van fotograaf Adrianus Bonebakker uit de periode ca. 1967-1980 (SSAN092N, SSAN214)
- Krantenknipsels over de erfgooiers uit de jaren '20 en '30 (SSAN052).

Gedigitaliseerde archiefstukken.

Gebouw en archiefbewaarplaats

De klimaatbeheersing van zowel depot als studiezaal en overige ruimten op de begane grond heeft in 2023 extra aandacht gevraagd. Er zijn onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan het gebouwbeheersysteem. De oude koelunit moet worden vervangen zodat we kunnen blijven voldoen aan de archiefwettelijke eisen met betrekking tot de temperatuur en luchtvochtigheid in het depot. Deze werkzaamheden worden in het eerste kwartaal van 2024 uitgevoerd.

De aanwas van nieuwe archieven heeft geen significante gevolgen gehad voor de opslagcapaciteit in de depots. Er is nog ca. 300 meter beschikbare ruimte. Voor de langere termijn zal – afhankelijk van de omvang van nog over te brengen papieren archieven – naar alternatieve locaties moeten worden gezocht. Hier zal in 2024 een nadere inventarisatie van worden gemaakt.

E-depot

Vooralsnog zijn de gedigitaliseerde archieven en informatieobjecten ondergebracht in een tijdelijke voorziening waarin de beveiliging, back-up en autorisatie door de afdeling Informatievoorziening & Automatisering van de gemeente Gooise Meren wordt gewaarborgd. Deze manier van opslaan is

echter niet toereikend om informatie voor de lange termijn duurzaam te kunnen bewaren en toegankelijk te houden. De ontwikkelingen op dit vlak bij de collega-archiefdienst in Hilversum worden op de voet gevolgd. Na de beoogde fusie met het Streekarchief zal voor alle aangesloten overheden een e-depotvoorziening worden gerealiseerd.

Archiefbeheersysteem

Door de nauwere samenwerking met de collega's van het Streekarchief Gooi en Vechtstreek hebben we een beter beeld gekregen van de metadata in het gezamenlijke archiefbeheersysteem. Er is een start gemaakt met het opschonen en uniformeren van deze metadata, waarbij in de eerste plaats is gekeken naar de velden met dateringen en openbaarheidsbeperkingen. Medewerkers van beide archiefdiensten werken toe naar een uniforme werkwijze in het systeem.

Muiderberg, Ingang "Echo".

4. Toezicht en advies

Met de komst van een nieuwe archiefinspecteur in februari zijn de advies- en toezichthoudende taken in 2023 onafgebroken voortgezet.

Gedurende het jaar is regelmatig overleg gevoerd op tactisch/operationeel niveau met de informatiemanagers en -adviseurs van Gooise Meren en Huizen. Er zijn adviezen gegeven over onder meer opschoning, het werken met Office 365, e-mailarchivering en scanprojecten. Voor beide gemeenten vormden de bouwarchieven een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast zijn periodiek machtigingen tot vernietiging afgegeven.

Gemeente Huizen heeft een positief advies gevraagd voor de retrospectieve vervanging van te bewaren en te vernietigen documenten in het zaakstelsel JOIN vanaf 2016. Hiervoor zijn het geactualiseerde handboek vervanging en kwaliteitsprotocol ter beoordeling voorgelegd. Begin 2024 worden de stappen richting een vervangingsbesluit afgerond.

Gemeente Huizen heeft zich aangemeld voor de e-mailarchivering conform de Selectielijst e-mailbewaring gemeentelijke en intergemeentelijke organen 2024 op basis van de 'capstone' methodiek. De toezichthouder heeft hier het advies over gegeven aan te sluiten bij de oplossing van Microsoft. De ingangsdatum voor de selectielijst is januari 2024.

Ook is er advies verstrekt over het digitaliseren en overbrengen van de persoonskaarten naar het e-depot, waarbij ambtenaren van Burgerzaken toegang kunnen blijven houden. In 2024 moet er meer duidelijk worden over de haalbaarheid van het advies.

Aan de informatiespecialisten van Gooise Meren is advies gegeven omtrent de navolging van het kwaliteitssysteem. Ook zijn diverse ontwikkelingen naar aanleiding van het verbeterplan besproken.

Strategisch Informatieoverleg (SIO)

Het SIO staat aan de basis voor het maken van weloverwogen (strategische) keuzes t.a.v. het informatie- en archiefbeheer in de hele organisatie. Het SIO van Gooise Meren heeft in 2023 twee keer vergaderd. In het overleg zijn bijzonderheden omtrent de informatiehuishouding besproken, alsmede de status van de verbeterplannen en de afstemming met het interbestuurlijk toezicht.

Voor Huizen wordt de instelling van het SIO voorbereid. De archivaris en toezichthouder hebben adviezen uitgebracht over de samenstelling, rollen en verantwoordelijkheden binnen het SIO.

Bij de aangesloten gemeenten zijn in 2023 geen (nieuwe) hotspots vastgesteld (gebeurtenissen met een impact op de samenleving).

Verslaglegging en opvolging

Het format van de verslaglegging is herzien en door de ambtelijke vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten positief ontvangen.

De toezichtsrapporten voor de aangesloten gemeenten zijn in juni/juli afgerond en aangeboden aan de colleges van burgemeester en wethouders.

Door informatiemanagers van Huizen en Gooise Meren worden de aanbevelingen in de toezichtsrapporten aan de hand van verbeterplannen opgevolgd. In 2023 hebben geen

verificatiegesprekken met de nieuwe interbestuurlijk toezichthouder van de provincie Noord-Holland plaatsgevonden, omdat beide gemeenten drie jaar onafgebroken een adequate beoordeling hadden gekregen. De nieuwe interbestuurlijk toezichthouder is voornemens om in 2024 wel verificatiegesprekken te houden.

Lopende overbrengingen

In nauw overleg met de gemeente Huizen is gewerkt aan de overbrenging van de bouwvergunningen over de periode 1987-2010. Er is een positief advies afgegeven voor de vervanging van deze bouwdoossiers. Het archief zal digitaal worden overgebracht. Omdat deze bouwdoossiers in het e-depot worden opgenomen, zijn er extra handelingen en controles nodig voordat de dossiers via de website kunnen worden geraadpleegd. De verwachting is dat deze archieven in de loop van 2024 online beschikbaar zijn.

Voor Gooise Meren is in kaart gebracht welke stappen nodig zijn om de overbrenging dan wel beschikbaarstelling van de bouwarchieven van de rechtsvoorgangers te realiseren. Dit is een complex en tijdrovend traject dat in 2024 wordt voortgezet.

Het bouwarchief van Bussum over de periode 1903-2009 is een prioriteit voor 2024, aangezien de papieren dossiers zich al bevinden in de archiefbewaarplaats maar de informatievoorziening nog verloopt via de gemeente. Het archief is deels gedigitaliseerd, maar de kwaliteit en volledigheid van de bestanden dient te worden onderzocht. De gemeente Gooise Meren is voornemens om bouwdoossiers van Muiden vanaf 1995 en van Naarden over de periode 2000-2015 digitaal over te brengen. Met de betrokken informatiespecialisten wordt afstemming gezocht over de vervangingsprocedure.

Kennisdeling

In het najaar is voor de ambtenaren van de aangesloten overheden bij het Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen en het Streekarchief Gooi en Vechtstreek een kennissessie georganiseerd over zogenaamde hotspots (gebeurtenissen met een impact op de samenleving). Dit heeft waardevolle informatie en nieuwe inzichten opgeleverd voor de circa vijftien deelnemers. De positieve response geeft genoeg aanleiding om ook in 2024 minimaal één kennissessie te organiseren.

Tot slot: informatiebeheer bij het Gemeentearchief

Als archiefdienst blijven we ook kritisch op de rechtmatigheid van het informatiebeheer met betrekking tot onze primaire taakuitvoering en interne processen.

De achterstanden in de bewerking van papieren archieven zijn minimaal. Er liggen nog enkele ongeïnventarisierde aanvullingen op particuliere archieven. Samen met de gemeenten Gooise Meren en Huizen wordt gewerkt aan het verbeteren van de beschikbaarstelling van bouwarchieven.

Voor het digitaal beheer van onze bedrijfsvoering sluiten we aan op de ontwikkelingen en richtlijnen van de gemeente Hilversum. Waar mogelijk nemen we zelf maatregelen om onze informatie voor de toekomst veilig te stellen met een zo volledig mogelijke weergave van de processen, rollen en verantwoordelijkheden. Voor de uitwerking in een kwaliteitssysteem blijft er echter onvoldoende informatie.

Een aandachtspunt is het informatiebeheer na implementatie van de fusie. De migratie van zowel het pre-depot als het werkarchief van Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen naar de digitale omgeving van Hilversum is inmiddels succesvol verlopen. Waardering en selectie dient nog plaats te vinden. Het digitale te bewaren archief zal in het e-depot worden opgenomen.

Fotoalbums uit het archief van de familie Mörzer Bruyns uit Bussum (SSAN109). In het afgelopen jaar gebruikt voor de sociale mediakanalen.